

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 1/2 — kr.
Félévre . . . . . 5 " — "
Negyedévre . . . . . 2 " 50 "
Egy hónapra . . . . . 1 " — "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **KOHÁNYI GYULA.**
Főmunkatárs: **IFJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és TÁRSA.**

Hirdetési díj:

Nyomatás díj: azonos a postai sorozat 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzár-
tások alk. szerint jutányos áron vetetnek fel. Bélyeg-díjmin-
den külön beiktatásért 30 kr.

A baráti kéz.

Irta **Hentaller Lajos.**

Debreczen, június 28.

Szép, férfiasan nemes az a testvéri jobb, melyet Bartha Miklós a Magyarországi pénteki számában felénk nyújt. Nem meghunyászkodó. Miért hunyászkodnék meg? Ki előtt? Hisz hozzánk, az elvtestvérekhez szól. Nem «Kanossa», mint ma czivakodásaink «nevető örökösei» gunyolódva emlegették. Kinek csinálná a Kanossát? A függetlenségi 48-as párt nem római pápa. Nem tartja magát csalhatatlannak, mert tagjai halandó emberek. Már pedig ember szokott tévedni.

Bartha Miklós remeken egyszerű szavakban ismeri el, hogy tévedtünk. Legnagyobb hibáztunk akkor, midőn egymás haját ránczigáltuk, ahelyett, hogy a közös ellenséget scalpiroztuk volna. Őszintén sajnálkoztunk, hogy pörlekedtünk és ócsárgodtunk, ahelyett, hogy hátat-hátnak vetve küzdöttünk volna meg a közös ellenséggel.

Biz ez megtörtént? S a testvérharcz, amiként a mienk is mutatta, rendszeren ádázabb, mintha ismeretlen, közönyös ellenfelek mérkőznek.

Hála isten, hogy idáig eljutottunk! Ezentul talán jobb szemmel nézünk egymásra s bizonyos önértéssel mutatha-

tunk majd arra, hogy ez ellen a tekintélyt vesztett, de zsarnoki hajlama kormány ellen folytatott küzdelmünk egyik főeredménye volt az is, hogy az ellenségekké vált testvérek újra békejobbot nyújtottak egymásnak.

Ideje volt! Az alkotmányos kormány abszolúttá fajult. A többség óriási és engedelmes. A nemzet második gyermekét éli és nem érzi, hogy alkotmányos önérzete van megsértve. A miniszterelnök Bécsben keveri a «boszorkány-tálat» s az a törekvése, hogy a nemzet «örökre» gyermek maradjon. Mert a miniszter urak, akik voltaképpen csak fizetett első cselédjei a nemzetnek, ezek a miniszter urak, a nemzet urai, parancsolói akarnak lenni.

Ezért adnak ki oly rendeleteket, ezért készítenek oly törvényeket, melyek hülyékké teszik, gyámoltalan, tehetetlen és gondolkodni képtelen gépekké silányítják e nemzet fiait.

Ez ellen a hatalmi tulkapás ellen küzdünk mi ma! küzdünk kitarlóan, lelkesen, mert tudjuk, hogy soká nem tarthat.

Ez a kormány mindent a markába kaparitott. Társadalmunk főjelszava a »p r o t e k c i ó« s nem az érdem. Az önérték gyökeresen kiveszett az emberek közül. A napi sajtó — kevés kivétellel — béresek kezében van, Ezek azután olyan motoszt dognak a közönség fü-

lébe, a minőt Berczik Árpád vagy Jesszenszky Sándor éppen czélszerűnek látnak.

A cinizmus nyílt orgiát ül magában a képviselőházban, a midőn a kormánypárt Korybanth-jai a leghazafiasabb dolgokat illetlenül kikaczagják. Miért ne kaczagának? Hiszen látják hetek óta, hogy a kegyelmes ur, a kinek voltaképp az igazság serpenyőjét kellene egyensúlyban tartani, ez a kegyelmes ur be-kötött észszel nevető görcsökben vergődik a miatt bársonyszékében, hogy az ellenzéki törpe minoritás mily hazafiasan küzd az ő legkegyelmesebben abszolúistikus törekvése ellen.

Ha ez a kis ellenzék csak egy esetben látta volna, hogy a kormányt, vagy legalább a kormányt támogató többség egy huszadrészét lehet kapacitálni, — akkor vádolhatnának elfogultsággal. Így nincs joguk szemrehányást tenni, ha beszélünk.

A kormánypárt eddig szó nélkül agyonszavazta az ellenzéki pártokat. Miért rángatózik, mint megvillanyozott béka, ha mi most agyon akarjuk beszélni. Csak a »vicem pro vice« jogával élünk.

És nagyon is igaza van Bartha Miklósnak! A parlamentarizmust nem veszélyeztetni senki. Sőt ellenkezőleg! A kormány az utóbbi hónapokban fejte-
tőre állította a parlamentarizmust. Mi

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Az okos asszony.

— A »Debreczen« tárczája. —

Irta: **Vértesi Gyula.**

A napokban egy társaságban, nagy örömemre és szerencsémre olyan asszony mellé kerültem, a kiről első pillanatban láttam, hogy nem a tuczatasszonyok közül való.

Szép és fiatal volt és mégis másról is lehetett vele beszélni, mint arról, hogy kik voltak ott X. Y.-ék legutóbbi zsurján és hogy ő milyen bájos és elragadó.

Okos és szellemes nő volt, olyan, aminők rendszeren csak a csunyak szoktak lenni.

A legújabb darabokról beszélgettünk. Az olasz veristákról: Rovettáról, Braccórol, Giacósról meg a hozzájuk csatlakozó francia Porto-Riche-ről a kinek »A szerelmes asszonyt« épp akkoriban adtak először a Vigszínházban.

— Szeretem ezeket az embereket, mert az igazságot írják meg. Azt az igazságot, melyet eddig férfírók, talán nemük iránti elfogultságból vagy nem láttak meg, vagy nem mertek megírni.

— Nem szereti őket — feleltem én — mert igazságot talált bennök, de mert a darabjaik tele vannak a nők iránt való híz-

géssel és udvariassággal. Önöket védik minden hibáikkal szemben s a férfiakat különösen a férjeket, olyan aljasoknak és nyomorultaknak festik, hogy minden jóizlésű ember utálattal nézi őket. Férjek, a kik megalkusz-
nak a feleségeik szerepével; férjek a kik a hűtlen asszony ravatalánál rut komédiába kezdenek az udvarlással s végül férjek, mint Porto-Riche-nél, akik hitvány érzékiséggel ragaszkodnak ahhoz a nőhöz, a ki megcsalta őket s ezt meg is mondta nekik. Önök mindenütt szókimondók és becsületesek még a becsületességben is, a szegény férjek pedig becsületlenek még a becsületességükben is.

— Nem, nem ezért szereljük őket! Hanem mert az emberek gyarlóságait a mindennapi élet keretében élénk merik állítani. Szó sincs itt nagy szenvedélyekről, csak kis bűnökről, amelyek megméltózzák az ottant. A férj és a nő igazi szomorú helyzetét állítják elénk a szerelmi bűnök előtt és után. Az igazi szomorú helyzeteket, melyeken nem segíthetünk se tör se golyó. Mikor a függöny legördül, mintha két-három galyarabra borulna, akik lábaikon ólmos golyókkal, egymáshoz lánczolva, nekiindulnak az életfogytig tartó kényszermunkának.

— De nem igazságok azok, melyek ezekben a darabokban vannak: csak határos világításban odavetett problémák, sablonok és nagyzó szövegek, melyek pillanatokra megvesztegetnek, de elveszítik értéküket, ha gondolkozunk felettük.

— Bizony igazságok! Ismerik ezek az írók nagyon jól a szíveket. A nőkéit is és a férfiakét is. S az faj maguknak, hogy a férfiakat olyan leplezetlenül merik a színpadra állítani.

— Különbben a nőket is elég leplezetlenül állítják oda. Mint például: »A szerelmes asszony«-t. No hiszen szép lenne, ha mindegyik szerelmes asszony ilyen lenne!

— Pedig ilyen! — mondta az asszony meggyőződéssel.

— Engedje meg, hogy ezt ne higgyem el.

— Hallgasson ide. Elmondok önnek egy történetet, mely, szavamra mondom, utolsó betűjéig igaz. Egy szerelmes asszonyról szól a történet, a kiből azután okos asszony lett.

Tizenhétéves, szőke baba volt, mikor férjhez ment. Mindenki azt mondta, hogy nagyon szép. Valószínű is, hogy az volt, mert különben nem boldogul bele egy híres, nőboldító, elragadó modoru, talpig gentleman, a kit bizony nagyon sokan irigyeltek a kis szőke leánykától, mikor vele állt az oltár elé a híres legény.

Oh, micsoda csodás nap volt ez. Mintha a tavasz minden fényét és ragyogását összeszedte volna erre a gyönyörű májusi napra. Ragyogott az ég s a templom götíves ablakain át mosolyogva, kaczerkódva rebbent be az aranyos napsugár, hogy lágy fényével véigsimogassa a kis menyasszony fehérsejtem ruháját, halavány arcát és könnyben uszó szemét.

most visszafordítjuk azt, a mit ők fej-
tetőre állítottak. De a kormánypárti urak
tényleg nem az alkotmányosságot féltik.
Attól félnek, hogy valaki eltalálja őket
rugni a »fazék« mellől. Hja! a fazék! a
fazék!

»Der Topf, der Topf, der Topf
Die übrigen sind Fratzen!«

Nekünk mindegy, akár ülnek ők a
fazék mellett, akár nem. A megtéveszté-
sek kora lejárt. Tiszta fényben látjuk a
kormány terveit. Látjuk a mint tesznek.
Küzdünk szándékaik ellen.

Ép ezért feledjük a multat. Ne fe-
szegessük löbbé képzelt házi bajainkat.
Huzza ki a szívéből a tuskét, a kit az
még most is szurkál. Szakítsunk végleg
a »homousion« és a »hoimousion«-féle
vitákkal. A keserű pohár muljék el köl-
csönösen. A pletykák némuljanak el. A
rágalmak száját tapasztszuk be. Aki ép
kéz láb, álljon sorompóba, mert hisz
mindannyian egy nagy célért, a haza
függetlenségéért küzdünk s ebben az
eszmében testvérek vagyunk.

Gondolkozzunk saját fejünkkel. Tá-
maszkodjunk önerőnkre. Csodát ne vár-
junk. Hanem annál nagyobb mértékben
buzduljon fel bennünk a függetlenség
után való vágyódás. Összetett erővel
vissza vagyunk adva önmagunknak. Is-
métlem, feledjük a multat. Féljük a je-
lent. Legyünk óvatosak a jövőben.

Igen! Legyünk óvatosak. mert a mi
hivatásunk ezt az újra gyermekké tett
nemzetet felnevelni. A mi kötelességünk
a gyermeket szellemileg felruházni.

Ezen szent munkán lehetetlen, hogy
le legyen áldás!

Ily értelemben, tiszta testvéri sze-
retettel fogadom én a felénk nyújtott
baráti kezét.

Mekkorá boldogsága is lehet az a szívnek
amelyet már nem bír el köny nélkül!

Mikor kijöttek a templomból és beleültek
a kocsiába ketten, már mint férj és feleség, a
kis baba asszony végtelen nagy boldogsá-
gában akkor sem tudott egyebet csinálni,
mint ráborulni az erős vállra és fejecskéjét
odaszorítva a férfi arcához, könyvet köny után
hullatni.

A férfi két ozkével megfogva a fejecskét
mint valami igazáncsi babafejet, úgy tartotta
maga előtt és beszélt hozzá:

— Csacsí baba, illik így sirni?

A leány, mint valami szent képre, néma
áhitattal nézett a szép férfiarczra, mely az első
csók nyomán, egyszerre lángba borult és resz-
kető hangon rebegette:

— Nagyon boldog vagyok! Néha azt hi-
szem, hogy álom az egész. S oly jói esik,
hogy sirbatok, legalább tudom, hogy ébren
vagyok.

— De nézze, csupa víz már az ingem, —
mondá a férfi féltréfásan, fölkomolyan és a maga
szeme is egész vörös.

Hiszen igaza volt, de talán mégis valami
gyöngédebb kifejezést találhatott volna válaszul
a férfi, mikor a nő végtelen szerelme, könyekre
törve hevett ott előtte.

Talán szólhatott volna a maga szerelmé-
ről, a maga boldogságáról, de ne állt volna
rögtön elő azzal, hogy neki kellemetlenséget
okozta könyeivel.

Ha tudta volna a férfi, hogy ez milyen
rosszul esik az érzékeny, kis szívecskének,

BELFÖLD.

A helyzet. Kormánypárti lapok, me-
lyek a legnagyobb veszedelem idején tudva-
levőleg igen rózsás, színből szokták látni a
világot, úgy tüntetik föl a helyzetet, mintha
minden rendben volna és a szabadelvűpárt
vezéresül: mindenestől a lehető legnyugodtabb
hangulatnak örvendene. Pedig a helyzet egy-
általában nem oly csendes, mint a megtéveszt-
ett közvélemény talán hiszi, hanem magában
rejt mindama tényezőket, melyek részleges
vagy teljes kormányválságra vezethetnek és a
legnagyobb valószínűség szerint vezetni fog-
nak is. Mert úgy áll a helyzet, hogy az ellen-
zék a szerdai napirendre kitézött javaslatot a
cukorprémiumról obstruálni fogja épúgy, mint
obstruálta a bünvádi perrendtartás életbelép-
tetéséről szóló javaslatot. — Ezt tudja a kor-
mány és pártja s minthogy tisztában van az-
zal, mily komoly következményei lesznek ennek
s hogy ezt tisztára Erdély Sándor makacssága
idézte elő, úgy a kabinetben, mint a szabad-
elvű pártban számosan vannak, kik a hely-
zetet csak Erdély elejtésével, a 16 §. részbeni
vagy teljes visszavonásával tartják tisztázha-
tónak s mivel nyugodt parlamenti viszonyok
teremtése égető szükség már a nyári vakáció
szempontjából is, az illetők készségesen haj-
landók ezt az áldozatot meghozni. Csak egy
ember van, a ki feltétlenül ragaszkodik az
igazságügyminiszterhez és a hevesen támadott
szakaszhoz: ez Bánffy Dezső, a miniszterel-
nök. Ő úgy tünteti fel az ellenzék akcióját,
mintha a parlamentárizmust támadná meg és
azon a nézetet van, hogy engedni nem sza-
bad, mert a ki enged, az elismeri a kisebbség
győzelmét a többség felett. Ezt pedig nem
akarja. De a miniszterelnök nézete napról-
napra veszt erejéből, mivel napról-napra
többen és többen helytelenítik. Egyelőre azon-
ban azt, hogy miképen fogja a kormány a
gordiuszi csomót ketté vágni s egyáltalában
képes lesz-e kettévágni, tudni nem lehet. —
Annyi bizonyos, hogy néhány nap mulva töb-
bet tudunk, mint ma, amikor még a lelésebb
szemű és szimatu parlamenti időjósok sem
tudnak eligazodni. Sokakat gondolkozóba ejt
as a körülmény, hogy báró Jósika Samu, aki
csak krízisekben szokott utazni, pénteken Bu-
dapestre érkezett. A kormánypárti lapok ró-
zsaságini helyzetképeivel szemben érdekesnek
tartjuk reprodukálni a bécsi Neue Freie Presse
értésüléseit, melyek tudvalevőleg igen ala-
posak.

hát bizonyára nem mondta volna. Mert még
akkor gyöngédséggel szerette és nem akarta
megbántani. Csak a férfi természetes nyerse-
sége nyilatkozott meg az első pillanatban, ön-
tudatlanul és akaratlanul.

Nyersesége és önzése. Az az önző szere-
lem, melynek maguk mindannyian rabjai. Mert
maguk férfiak, még mikor legjobban szeretnek
is, akkor is jobban szeretik önmagukat, mint
magát a szerelmet.

Kell önöknek szerelem, de csak addig,
míg áldozatot nem kell hozni érte. Holott ná-
lunk a meghozott áldozat adja meg a szerelem
értékét. No de nem akarok filozofálni. Csak
ennek a szerelmi házasságnak akarom elmon-
dani a folytatását.

Mert az volt. Igazi szerelmi házasság. Pénz-
beli dolog nem vegyült ebbe az összekötte-
tésbe. A férfi is a nő is vagyonos volt s két
körülbelül teljesen egyértékű vagyont kötött
össze a házasság. De a vagyon összekötése
sem állt érdekükben, mert nem spekuláltak
vele, arra kevés is lett volna, csak arra
volt elég, hogy jól és kényelmesen megéljen-
nek belőle.

Jól és kényelmesen. irigylet jelzői ezek a
házi boldogságnak! Pedig tudja isten, de én
úgy tapasztaltam, hogy az a bizonyos jó és
kényelmes élet néha közel jár hozzá, hogy
megölje a szerelmet. Ezeknél is, akiről beszél-
lek, ezeknél is így volt.

Az asszonyka egyre jobban kezdte érez-
ni, hogy a boldogságarr valami árny kezd
nehezdedni. Szinte észrevétlenül, lassan, mint

Tiszta dolog, hogy az ellenzék meg fogja
akadályozni a cukorprémiumról szóló ja-
vaslatnak törvényerőre emelését csak azért,
hogy engedékenységre kényszerítse a kor-
mányt a 16 §. tárgyában. Az ellenzék al-
laspontját politikai körökben élénken meg-
beszélték és senki sem habozik bevallani,
hogy a parlamenti hely-
zet feletti komoly és még komo-
lyabb lehet.

A „Nagy József alapítvány.“

Debreczen, jun. 28.

A Debreczeni Protestáns
Lap tegnapi száma közli a követke-
zőket:

E b. lapok igen tisztelt szerkesztője
minden eddigi viselkedésével azt bizonyította,
hogy lapját az egyházkerület részére szolgáló
páratlan, részrehajlatlan közlönynek tekinti,
e végből minden fontosabb közérdekű kérdé-
sek tárgyalására tért nyitott, kerem ne ta-
gadja azt meg tőlem sem, midőn fenti kérdés-
hez teljesen önzetlenül, de nyílt őszinteséggel
szólani kívánok.

Köztudomású dolog, hogy a Nagy József
féle alapítvány 500 frtot tevő kamatja, váltá-
kozva lelkészeknek és tanároknak külföldi ta-
nulmány-utrá adatik évenként.*

Egy arra rendeltetett intéző bizottság
választja ki a pályázók közül azt, kit legér-
demesebbnek tart. Mindaddig senki nem talált
kifogásolni valót a bizottság intézkedéseiben,
hanem mostani eljárását lehetetlen megjegyezés
nélkül hagyni.

Hatan pályáztak a tanulmányutrá való
segélyösszegért: Budai János h. bőszőrményi
lelkész, a »Téli Ujság« szerkesztője, dr. Bartha
Béla jogakadémiai, dr. Nagy Zsigmond, Török
Péter, Bosznay István főgymnasiumi igen jeles
tanárok és... nos? ki találja ki? Ugy-e
senki? Hát ugyan ki más, mint Joó István
ur, sem nem lelkész, sem nem tanár, hanem
egyházkerületi középiskolai felügyelő. És gon-
dolja a tisztelt olvasó, hogy talán az egyetlen
kérvényező lelkész, vagy a nagyratörékvő,
haladni kívánó ifjú tanárok egyike nyerte el
a segélyösszeget?

Egy szót se szólnék, ha úgy volna sőt
örülne a lelkem az igazságos, kifogásolhatat-
lan eljárás felett, de nem ezek egyike, hanem

* Minden ötödik évben. A D. P. R. szerk. meg-
jegyzése.

mikor a füstölő lámpából száll száll a korom-
kehely s egyszerre belepi egészen az ember
pezet. Csak akkor látjuk meg, hogy füs-
tölt a lámpa, mikor már tele vagyunk kor-
rommal.

Ő is kezdte látni a hulló fekete pernyét,
csak azt nem tudta meg, hogy honnan hull.
Egyszer aztán arra is rájött. Nem is volt
nagyon nehéz rájönni. Egy olyanféle jelenet
jatszódott el közöttük, mint »A szerelmes
asszony« második felvonásában. Csak a fel-
vonás vége volt más. Az asszony, akivel
férje megértette, hogy neki terhére válik a
nagy szerelem és akadályozza őt a munkájá-
ban, a szabadságában — az asszony nem dob-
ta oda magát bosszúból egy harmadiknak, hanem
magához tért.

A ki igazán szereti a férjét, az nem is
fogja magát odadobni soha. Hazudik Porto-
Riche ur, mikor ezt állítja. Magamról tudom,
hogy hazudik igen magamról. Azt hiszem,
eddig is sejtette, hogy az a nő, a kiről be-
szélek, én vagyok.

— Sejtettem. De most következik az érde-
kes fordulat. Hogy végződött ez a jelenet és
hogy folytatódott a harmadik felvonás?

— Hogy végződött? Ugy, hogy a férj ki-
jelentette, hogy a házasságban a kevesebb
szerelem mindig több mint a sok szerelem
és hogy felesleges dolog minduntalan azzal
gyötörni a férjét, hogy így szeretjük meg úgy
szeretjük.

És az asszonynak vitágosság gyult az
agyában. Hát csak az kell a férjeknek, hogy ne

Joó István ur nyerte el n é g y szóval k e t t ő ellenében.

De hát micsoda kifogásom lehet nekem, vagy bárkinek Joó István ur ellen?

Egyéb tekintetben kevés, de ennél a kérdésnél igen sok. És pedig:

1-ör. Joó István ur nem t é n y l e g e s m ű k ö d ő l e l k é s z é s nem t é n y l e g m ű k ö d ő tanár, hanem középiskolai felügyelő; a segélydíj pedig csak olyanoknak adatott eddig, mert az alapító level úgy rendel.

2-ör. Joó István ur már egyszer iskoláza magát közöltségen, mikor tanárrá választották az egyházkerület pénzen volt tanulmányuton, de úgy látszik, akkor szerzett ösmeretei csak a képezdei tanári pályára való voltak, vagy elfogytak már s a felügyelői állásra újabb ösmeretek kívántatnának; kététségkívül ez lehet az intéző bizottság egyik indoka.

3-ör. Joó István ur nem fiatal ember, hanem az ujjával éri a 60 esztendő.

Micsoda beszéd ez? — mondhatja valaki — hát nem szép és ékes korona vénség?

Igen ám, csakhogy legközelebb a gyakorlóiskola tanítói állás betöltésénél az az elv dominált, hogy a 40 éven 10 percczel túl levő ember nem alkalmas a haladásra, nem hivatott a tovább képzésre, új methodusok szerzésére, mert az már megrögzött, megcsöknyösödött vén portéka, kiből semmi haladásra való erő nincsen.

Hát ezért kifogásolom én a tanulmányi uton a Joó István ur korát. Legyünk következetesek; vagy Joó István urban oly szellemi őserőt vél az intéző bizottság, hogy ő nála még a 60 évhez közel is kifajlásra vár egy óriási szellemi tőke?

Barmint veledkedjék, de mi közönséges, egyszerű emberek azt állítjuk, hogy az ilyen koru ember, ha nem is nyugdíjba, de n e m i s t a n u l m á n y u t r a v a l o, legalább közöltségen nem, hanem ha épen a tudni vágyódás bántja, menjen a saját költségén, hiszen van olyan tisztességes fizetése, akár csak a püspök urunknak. De meg a felügyelete alá rendelt tanár uraknál ugyis többet kell már tudnia, mert különben, hogy felügyelne rájuk?

Ne vegye hát el a hivatásos, igazán tanulásra, haladásra alkalmas ifju emberek elől a segélyt, mert ezeknek való az, nem neki!

Több kifogásaimat ezuttal mellőzve, bator vagyok kérdeni, ki nem botránkozik

meg az ilyen dolgokon? Kinek jog és igazságérzéke nem haborodik fel az efféle jelenségekre?

Ha a többi ifju tanár pályázóktól ezuttal eltekintünk is, — pedig nem volna szabad eltekintünk — vajjon egyházunk, vallás-erkölcsi életünk zilált és fenyegetett állapota nem sokkal inkább azt kiáltja-e, hogy ezer és ezer gyógyító kézre volna szüksége s ha akad egy orvos, ki több tudományt szerezni nem önmagáért, hanem az általa szolgált ügyért szeretne, így kell azt visszabuktatni haza szögletébe: csak vissza, te nem vagy tanulmányutra való!

Pedig ez az ember a gyakorlati lelkészet terén többet tett eddig is, mint sok száz más. Ez pedig most a legégetőbb feladat a gyakorlati lelkészkedés, e nélkül nem lesz sem alsó, sem felső, sem közép iskola s akkor felügyelő se kell.

Inficiálva van egyházunk jobban, mint valaha; nazarénizmus, szocializmus, felekezeti-különiség sokkal inkább követelik a Budai Jánosok tanulmányozását, mint a Joó Istvánokét.

Tudnia kell ezt Joó István urnak is, épen azért kérni sem lett volna szabad a segélyt, ez önmagának s működésének tulbecsülése, az egyházkerület iránta való tulságos jóakaratanak szertelen tulhajtása, mert bizony midőn minden kívánságát teljesítve látja, méltán elénekelhetik:

„Ugyan micsoda érdemünket nézte,
Hogy jóságát rajtunk így megtetézte!”

Ne követelődjék hát tovább, hanem hagyja másnak azt az öszeget, annyival inkább, mert nem is a bizalom teljes nyilvánulása, hanem egy csonka bizottság (melyben lelkész-tag nem is volt jelen) szótöbbséggel hozott határozata adta azt neki. Mindenekfelélt pedig hagyja másnak azért, mert — a közvélemény szerint — már a közügynek több szolgálatot tehet ő nála.

Marjay Péter,

nagylétei ev. ref. lelkész.

A nevezett lap szerkesztősége e cikket a következő megjegyzéssel kíséri:

A nt. lelkész és or z y. képviselő ur felszólalásának élesebb és itt—ott kissé kiméletlen hangja daczára is helyet kell adnunk azért, mert semmifele jogos vagy jogosnak

eiment. Aznap este nem is vacsorázott odahaza.

De másnap reggel, bezzeg bünbánólag térdelt előttem:

— Ugye csak a kölcsönt akartad visszaadni? Ugye szeretsz?

De én megmaradtam az elfoglalt pozíciókban. Nm szerettem abrands, szenvedélyes szerelemmel, csak okosan, komolyan. Annak már vége van: Annak, a régi gyerekes szerelemnek Nem kölcsönvisszaadás ez, csak az idők jele.

Hanem ő nem hitte s nem hiszi máig sem. S jói hiszi, ha nem hiszi. Mert jobban szeretem, mint valaha, de mutatni nem fogom neki soha. Mert maguknak urac-kám az kell, hogy járassuk magukat utánuk. A ki eléjük megy, az elől futnak. Nos hát az én férjem fut utánam. S most szeret csak igazán, miota azt hiszi, hogy én már nem szeretem. Pedig ha tudná! — végezte be beszédét az asszonyka.

— Ha tudná — mondtam én — akkor talán megint nem szeretné ennyire? Lehet különben, hogy önnek asszonyom igaza van. Rossz, haládatan népség vagyunk. Ne is szeressenek minket. De persze, mit csinálnának akkor. Önöknek az a szerelem, ami a virágnak a harmat. Nélküle nem tudnak élni. S mi vagyunk a harmat, a kis epárolgunk, ha átmelegszik a virágkehely...

vélt nézet elől, a mely közügyeinkre vonatkozik, a nyilvánosság terét elzárni, vagy egyeseket arra kényszeríteni hogy e tért egyházi sajtónk kö én kívül keressék, nem tertottuk soha sem helyesnek és hivatásunkkal megegyeztethetőnek, Csupán ez úton válik lehetővé az is hogy teves nézetek vagy esetleges félreértések helyre igazítása folytán egyes kifogásolt intézkedésekre nézve az annyira kívánatos közmegnyugvás mielőbb elérhető legyen.

Epen ez a tekintet kötelez minket arra is, hogy az előbbi közleményben foglaltakra nézve ugy a felszólaló, mint az érdekelt bizottság és felügyelő ur iránt való tiszteletből de mindenekfelett az igazság érdekében a következőkben néhány észrvtelt tegyünk.

Nt. Marjai urnak a Nagy József fele utazási ösztöndíj adományozását tárgyzó első azon kifogása, mintha az adományozás az alapító level szerint csak tényleg működőlekesz vagy tanár részére történhetnék, nem alhat meg azért, mert az alapítványoklevél b) pontja, amint az az 1862. évi áprilisi egyházkerületi közgyűlés jegyzőkönyvében 12. sz. alatt olvasható. erre nézve szó szerint a következőket tartalmazza: »minden ötödik évben pedig a lelkési pályán vagy tanárságban érdemmel s z o l g á l t vagy szolgáló jeles ferfiu segélyeztessék olyan: utazásra, melyet a tudományos és tapasztalatai miveltség előhaladása koronként szükségessé téssen.« Ebből tehát kitűnik, hogy az alapító level teljességgel nem állott utjába annak, hogy az utazási segélydíj Joó István felügyelő ur részére adományoztathassék, a ki hosszú időn keresztül s z o l g á l t érdemmel tanárságban, is ha eltekintünk atól, hogy ma is a tanügy szolgálatában áll, habár magasabb adminisztratív hivatási körben.

A másik körülmény, a mire az érdeklődők szives figyelmét a helyes nézet alkotás tekintetéből felhívjuk, az, hogy az egyházkerület közgyűlése Joó István urna középiskolai felügyelővé történt megválasztásáival egyidejűleg 1894. évi októberi 382. számú végzésében k ö t e l e z t e a középisk. felügyelőt arra: »hogy a hazai és külföldi legjelesebb gymnasiumok külső és belső berendezése, az azokban követett módszertani és belrendtartási eljárásoknak közvetlen megismerése vegett h i v a t a l o s k o d á s a e l e j e n é s k é s ő b b i s k o r o n k é n t t a n u l m á n y u t a z á s o k a t t e g y e n.« Joó István felügyelő ur a kívánt tanulmányi utazást h i v a t a l o s k o d á s a e l e j e n meg is tette, tudtunk szerint s a j á t k ö l t s é g é n; ha most ismételve tanulmányutat szándékozik külföldön tenni, azzal csak az egyházkerület által reá szabott kötelezettségnek tesz eleget. Minthogy pedig az egyházkerület ez időnként ismétlődő tanulmány utak költségeinek fedezéséről nem gondoskodott, a 400 frt uti általanyt pedig a folytonos hivatali utazások, iskolalátogatások bizonyára felemészitk: ennél fogva sem Joó István ur eljárása, a ki köteletségének teljesítésére egy épen kínálkozó eszközt óhajtott felhasználni, midőn a Nagy József-fele segélydíjért folyamodott, sem a segélyt az ő részére itelő bizottság elhatározása, a mely az egyházkerület egyik intencziójának keresztülvitelét kívánat ez uton lehetővé tenni, indokolatlannak teljességgel nem mondható.

Más kérdés az, hogy vajjon nem lett volna-e kívánatosabb, ha az egyházkerület jelzett végzésével kapcsolatban az utazás költségeinek fedezéséről is rendelkezik vagy k ü l d ö n u t a z é s i ö s s z e g megajánlása által, a mi leghelyesebb lett volna, vagy annak kimondása által, hogy a felügyelő a a kívánt utazásokat s a j á t k ö l t s é g é n lesz köteles teljesíteni, a mihez már a méltányosság szempontjából szó férhetne. Ez esetben a Nagy József-fele aikapitány más egyen részére lett volna adományozható a nt. cikkirő ur óhajtasához képest.

Hogy a bizottságban lelkésztag nem volt jelen, annak nem a bizottság az oka, mert tudomásunk szerint a bizottságba több lelkész egymásután s ismételve is meghívott de eredmény nélkül Különben is a bizottság már

mutassuk nekik, hogy szeretjük őket? Hiszen ez könnyű dolo.

Es a szerelmes asszonyból egyszerre okos asszony lett. Szeretheti ő a férjét tovább is csak ne mutassa neki. Így azután majd nem un rá.

S a férjuras-kát ettől kezdve nem várta tárt karokkal és csókokkal a feleség, mikor hazaérkezett. Ugy szeretett volna a nyakába ugrani, de a helyett tetetett unalommal mondta, mikor a férj ötlelte:

— Ugyan hagyj békét! Unom ezt az örökös nyalakodást:

S egyszerre csak megváltozott a helyzet. A férjuras járt utánam és én tettem magam, mintha ellenemre lenne a csókja, az ölelése s az, hogy mindig utánam jár.

Csak még egy nagy jelenet kellett, hogy a diadalom teljes legyen. S ez is elérkezett.

— Nem szeretsz te engem — mondta egy dé után. Hiszen ugy huzódom tölem, olyan hideg vagy.

— Hja barátom, megunja az embea a szerelmeskedést! És öregek is vagyunk már mi hozza! Hat éves házások! Nekünk már csak nyugalom kell!

— No nekem nem! — pattant fel ő. — Én azt akarom, hogy a feleségem szeressen.

— Szerelem? Ostobaság? Csak lopja velem az ember az idejét. És igazat megvalva térhemre van már.

Dühösen vette a kabátját, kalapját es

4.

előzetesen kimondotta, hogy amennyiben a szavazás eredménye úgy alakulna, hogy a hiányzó szavazat jelenléte azt megváltoztatná: azon esetben a döntés későbbi összejövetelre fog halasztatni. Ez az eset azonban éppen azért nem forgott fenn, mert 4 szavazat állott 2-vel szemben.

A kérdés további részleteibe nem bocsátkozva, csak annyit tartunk meg szükségesnek megemlíteni, hogy Joó István középiskolai felügyelő ur pár évre terjedő hivatalos működésével is bebizonyította azt, hogy félreismerhetetlen buzgósága, tájékozottsága, tapintata, erélye s a tanügy magasabb érdekei iránt tanúsított fogékonysága, sőt lelkesedése által fontos hivatalának magaslatán áll s éppen azért egy a kerületnek, mint egyeseknek, még azoknak is, akik kezdetben talán kételyeket tápláltak, elismerését és tiszteletét e minőségben kiérdemelte s minden tényezőnek jóakarataira méltán igényt tarthat.

Szerkesztő.

Engedje meg az általunk nagyon tisztelt szerkesztőség, hogy az ő észrevételeire mi is tegyünk néhány megjegyzést. Mi úgy véljük, hogy az alapítvány odaitélésének helytelen voltát éppen az ő megjegyzései teszik kétségtelenné. Kitűnik ugyanis, hogy az egyházkerület Joó István urat megválasztásával egy időben kötelezte a tanulmányi utazásokra, azok tevényt a felügyelői állással járó hivatalos kötelezőként t e k i n t e n d ő k — s ha a közgyűlés ugyanakkor tanulmányutak költségei külön fedezetéről nem gondoskodott, eo ipso kimondta azt, hogy az ezen utazásokkal a felügyelő saját költségén köteles teljesíteni. Itt méltányosságról szó sem lehet, annyival kevésbbé, mert a szóban levő ösztöndíj nem hivatalos utazások költségeinek fedezésére van alapítva, hanem olyanra, melyet a tudományos és tapasztalati műveltség haladása szükségese teszen s ez maga diktálja azt, hogy a tényleg s z o l - g á l ó t a n á r o k mindig előnyben részesüljenek a volt tanárokkal szemben. Nem lehet ezt a dolgot megvédeni.

Presbiteri közgyűlés.

— Saját tudósítónktól —

Debreczen, június 28.

A debreczeni ev. ref. egyház presbiteriuma tegnap d. e. tartotta közgyűlését, melyen bejelentették Kovács Gábor ügyvéd presbiter elhalálását, a kinek halálával több bizottsági hely üresedett meg. Ezeket a közgyűlés határozata szerint a jövő gyűlésen fogják betölteni.

Ezután iskolaszéki elnöknek egyhangúlag Mitrovics Gyula lelkészt választották meg, ki rövid, de szép beszédben köszönte meg a megtiszteltetést s ígerte, hogy minden erejével törekedni fog az egyház népiskoláinak felvirágzásában. Állását aug. 1-én foglalja el.

Ekkor következett a gyűlésnek legnagyobb figyelmet érdemlő tárgya, a szavazás az egyházkerületi főjegyzői állásra. — Márk Endre ur nem elégedett meg azzal a kétes dicsőséggel, melyet ő s lapjai a Dicsőfi József leszlásával eddig elérni akartak, arról is meg lévén azonban győződve, hogy Zsigmond Sándort az ország első ref. egyházának presbiteriumában csufos bukás fogná érni, kiszemelte erre a célra a debreczeni ev. ref. egyházi közéletnek egy oly tiszteletreméltó alakját, a kinek köztudomású érzelmeivel szemben már maga az ajánlás, annak az illető által történt visszautasítása után pedig a szavazás kérése olyan kvalifikálhatatlan merénylet volt, a melynek jellemzésére nem tudunk elég erős szót találni. Igenis, ha komolyan akarják, hogy Zsigmond Sándor győzelemmel kerüljön ki ebből a küzdelemből, tessék nyíltan kiállani akkor »si fractus illabatur orbis«, azaz ha nem kap 7 szavazatnál s ne tessék az efféle puccsokkal tiszteletreméltó s valóban érdemes függetlenségi érzelmű férfiakat megsérteni, hanem tessék saját hívei közül kiválasztani a Prügelmensch-eket. De

meg is adta neki a presbiterium a méltó választ. Ugyanis alig ült le Márk Endre, felállott Kertész János, a debreczeni főg. és 48-as párt másik alelnöke s ajánlotta Dicsőfi Józsefet. Riadó eljenzés támadt erre, mely csak akkor szűnt meg, mikor felállott a dologba oly méltatlan módon belekevert főjegyző s kérte, hogy őt ne tekintsek jelöltnek s ha ennek van valami súlya, vegyék úgy, hogy csak egy jelölt van. Márk Endre ekkor szavazást kért s az eredmény az lett, hogy a debreczeni ev. ref. egyház a maga 10 szavazatát 48 szóval 7 ellenében Dicsőfi Józsefnek adta.

K. Tóth Kalmán ispotályi felügyelő lelkészt furdőzése idejére dr. Legányi Gyulával helyettesítették.

A gyűlés Kiss Györgynek gyakorló iskolai tanítóvá megválasztását tudomásul vette s a megválasztást neki kiadni rendelte.

Az ispotályi lapos tulajdonjoga ügyében az ispotályi vagyos bizottság küldöttséget alakított, mely munkalát elkészítette s ennek folytán kiderült, hogy az ispotályi lapos még több más célra használt területtel az ev. ref. egyháznak van adományozva s indítványozza a birtokba vételét. A teljes vagyos bizottság ezzel szemben minden fenntartás nélkül a békés megegyezést javasolta. A közgyűlés kimondta, hogy a küldöttségi jelentésből kivilágó jogai fenntartásával az egyház hajlandó a békés megegyezésre s ezért a küldöttségi munkalát — melyet mi is közölni fogunk — a határozattal együtt a városhoz átteni.

Még néhány sürgős ügyet intéztek el s a közgyűlés felgyorog véget ért.

TARKA-ÉLET.

Véleménycsere.

«Rossz szokás a esőkolódzás
Mert nagyon egészségtelen.»
Szól a tudós, azzal egyet
lgazít a pápaszemen.

A leányka szól: «ah mily fanyar
E tudós definíció!»
A esők szívünk örök tüze
És ah mily édes, ah mi jó!»

«Am tegyünk egy kísérletet.»
Szól a tudós, hogy meggyőző
És azonnal egy fagyos meg
Egy forró száj tapad össze. ¶

És — no lám — a véleménynek
Mily csodás kicserélése!
A tudós becsüli sokra
A esőket s a lány kevése.

Édes emlék.

Ha itthonn megbosszani
Brutális redőri dolog:
Akkor a szép Schweizra,
Zürichre visszagondolok.

És betelik szívem
Valami jóleső békkel:
Ah, máskép volt Schweizban!
Ott a rendőrt püfölték el.

Sebestyén diák.

A dicsőség.

Valamelyik cseh író könyvében olvastam borongós szláv történetet fiatal cseh diákról, kinek szülei a hazai szegénységből a kaukázusi orosz vadonba vándoroltak ki, hol cseh telepítvények is vannak.

A diák beteg volt, tanulmányait félbeszakította, követte szüleit... A sorvadás véül is ágybaejtette. Hamvas arczu, kékszemű cseh leány apolta, gyermekkori játszótárs.

A fiúnak lángolva égtek barna nagy szemei, fehér márványos volt homloka — nem

akarok hosszadalmas lenni — a fiu verseket is irt, de mily bus, mily szép, mily édes verseket, mint a kaukázusi tölgyerdő bugása. Örök dicsőségről álmodozott halálos szalma ágyán, verseit, mit a szülők, a durvakörnyezet meg sem értett volna, csupan gyógyító orvosának mutatta meg, ki egy éjszaka végig is olvasta azokat, közönnnyel az első oldalon, de lázas rajongással, am nt bemélyedt a hatalmas léle csodás költői világába.

— Doktor, majd holnap, majd holnap végleg odaadom, köhécselte a beesett mellű fiu, reszkető kézzel visszadugva a párna alá beírt papírjait. Midőn azonban a holnap felvirradt, meghalt, a verseit pedig az egyszerű parasztleány ki oly nagyon, nagyon szerette, együgyű bosszujában elégette.

— Hisz a sok irás ölte meg, mondta a szerelmes leány, sirván, miközben félig perzselt papírlapot, az utólsót, előkeresték a tűzhely mellől.

Egyetlen vers volt ez. A haldokló poeta utolsó költeménye. Ragyogó lelki sugár minden szavában. Képes megörökíteni a felegett arva poeta nevét az örök dicsőségben. Az orvos gondosan, szeretettel meg is őrizte ezt a papírt, mignem cseh tudós utazók jöttek. Gyönyörű szlav ki-asszonyokkal felkerestek az is meretlen poeta sirját, mely a hegyek között volt. Jávorfá hajtotta lombját felébe, mely, mely, sötét sziklá hasadék tátongott a sir hely mellett.

Csengő hangu orosz leány elkérte a papírost. Bánatos szép volt a szeme, hogy felolvasta a verset halott poeta lázas ideáljáról. Arcza kipirult, szeme könybe labadt a leány, midőn szótogolta lágyan a verset. Most hirtelen feltámadt szel keselyüként csapott a perzselt papírra, mit kiszakított a leány kezei közül s röpítette a papírost le-le a sziklás mélybe, az örökös éjbe.

A leányka kitérta utána két karját. A társaság, mely előbb a dicsőségről vitakozott, hallgatva nézte a gyepes sírdombot, melyről ezüst hátu gyik szaladt a bokrok közé. A doktor, az orosz doktor pedig, ki olvasta a poeta szív lángverseit, mik képesek lettek volna világokat, szíveket felgyújtani, halkán mondta:

— Ilyen a dicsőség!...
Rezegett a javorfá levél. Örvösnyaku keselyű
köválygott a szakadék felett s csendes volt a vidék,
mind a felszakadt sir — hegyi katlan,
mely eltemette a pörzsölt papírost...

Paulus.

Ujdonságok.

* **Beóthy Zsolt elutazása.** Dr. Beóthy Zsolt, miniszteri tanácsns, egyet mi tanáregyesület elnök tegnap délelőtt 8 óra 51 perczkor utazott el Debreczenből a budapesti gyorsvonattal. Az átlomásnál a tanári kör több tagja megjelent, hogy a kör nevében elbucszuzanak az egyesület szeretett elnökétől.

* **Felsült taktika.** A tegnapi presbiteri gyűlésen furcsa dolog történt. — Az egyház. egyházi főjegyző választására került a sor. S Márk Endre presbyter, alig hangzott el a referens utolsó szava, felpattant helyéről, a gyűlés nagy meglepetésére ajánlván egyház. egyházi főjegyzőül az egyház főjegyzőjét. Azt hitte, hogy a főjegyző neve és népszerűsége a meglepetésen kívül zavarba hozza a presbiterket; arra számított, hogy ez uton nyert esetleges győzelem folytán megsemmisíti a debr. ev. ref. egyház tiz szavazatának értékét. De csalatkozott számításában, mert a presbiterek átlattak a szítán azonnal s Dicsőfi József lelkész urra szavaztak rendületlenül. Az is furcsa az elnökség részéről, hogy a mikor főjegyző meglepetésében felemelte szavát a jelölés ellen, sőt reá mutatott, hogy miután ő nem fogadja el a jelölést, voltaképp csak egy jelölt van, tehát szavazásnak nincs helye, a szavazást még is elrendelte.

* **Egy ur, aki szalad és egy ur aki üt**
Kisded laptársunk a »Debreczeni Reggeli Uj-ság« ma ily czimvel egy ujdonságot ír. A »D. R. U.« ugylátszik profétai ihlettel szerkesztődik, mert a mai napon délután tényleg két urat látunk a Csapó utcán. Az egyik ur ütött, a másikat úgy látszik Magyarország védasszonya a Szent szűz nem tudott megvédeni a korbácsütésektől — szaladt. Szaladt mint az agárkutya s megsem állott Szappanos utcai lakásáig. A »D. R. U.« ilyen czimű ujdonsága csak kacsa volt, de a mi ujdonságunk már igaz. És aki nem hiszi el, az kérdézze meg a D. R. U. egyik munkatársától, az jelen volt az esetben. Ez történt egy szürke délután.

* **Letört bimbó.** A legmélyebb fájdalom lesulytó érzetével jegyezzük fel a szomorú esetet, mely egy fiatal párt oly mély gyászba borított. K r o n o v i t z Ignác urnak, lapunk egyik kiadójának öt hónapos kis leánykája tegnap délután visszatért az angyalok küzé, a kiktől ide szakadt a földre — hogy szüleinek öröme s most annál nagyobb fájdalmat okozzon. A kicsikét tüdőgyulladás ragadta el. Vigasztalja meg a gyászba borult családot a vigasztaló isten.

* **A Beóthy-banket.** Szombaton este 8 órakor gyűltek össze Debreczen tanárai közül azok akiket ebben a vizsgálatok után való zajos napokban a kötelesség máshová nem szólított, hogy ünnepeljék Beóthy Zoltánban a tanárt, az író és az embert. Az első felköszöntőt Dóczy Imre ev. ref. főgymn. igazgató mondta Beóthy Zoltánra, hangsúlyozván, hogy ha a társadalom minden rétege megünnepeli a saját legjelesebbjeit, ha közéjük érkezik, a debreczeni tanárságtól sem lehet rossz néven venni azt, ha keresi a módját annak, hogy az ország legelső tanárát körülveszi és neki tisztességet tesz. Utána dr. Beóthy Zoltán állott fel és a debreczeni tanári kört, annak elnökeit és alelnökeit Dóczy Imrét és Cserehálm Józsefet köszöntötte fel. Dr. Barttha Béla a debreczeni akadémiai tanárság nevében köszöntötte fel az ünnepeket. Felköszöntőket mondtak még: dr. Gulya István, dr. Peczkó Ernő, Kóncz Ákos (a hírlapírók nevében) dr. Farkas Sándor, Sinka Sándor (két ízben) S. Szabó József. A társaság a vacsora után, melynek minden fogása dícséretére válik az új társaságnak, a kávéházba vonult át, ahol 12 óráig a legjobb hangulatban maradt együtt, mikor is dr. Beóthy Zoltán, ki a vasárnap reggeli vonattal utazott el Debreczenből, lakására tért.

* **Tanácsülés.** Ma délelőtt 10 órakor a városháza nagy termében Simonffy Imre kir. tan. polgármester elnöklete alatt Fendes tanácsüés volt, amelyen több folyó intéztek el. Az ülésen azonban ismeretlen okból nem került tárgyalásra az Andaházy-Szintézetnél felmerült dolgok ügyében több tanácsstag által benyújtott indítvány.

* **A főiskola új dékánjai.** A jövő iskolai évre a főiskolai akadémia tanárkara a napokban választotta meg a dékánokat. A theologiai dékán dr. Erdős Özséf lett, míg jogkari dékáná ismét dr. Bacsoni Lajost választották meg. Akadémiai igazgatóvá a jövő évre tudvalevőleg már régebben újra Sásos Béla választották meg.

* **Az iparos kör mulatsága.** Az iparoskör tegnap este tartotta meg a »Margit« fürdő dísztermében nyári mulatságát. Ezúttal nem gyűlt össze oly nagy közönség, azonban, kik ott voltak, kellemesen mulattak. Az első négyest hatvan pár táncolta. A szép mulatságon jelen voltak: Leányok: Ács Emma, Kulcsár Erzsike, Radeczky nővérek, Molnár nővérek, Erdélyi Mariska, Vida Irénke, Kertész Lizike, Surina Gizella, Osinovitz Róza,

Fehér Róza, Fuchs Irma, Kazla Ilona, Szendy Ilona, Gombos Juliska, Ormós nővérek, Horváth Erzsike, Kornási Juliska, Asszony-ságok: Ács Imréné, Kulcsár Istvánné, Rédig Eduardné, Özv. Radetzky Józsefné, Reisz Henrikné, Jöndön Györgyné, Kovács Istvánné, Erdélyi Sándorné, Náday Rezsóné, Horváth Jánosné, Biczó Gyuláné, Bauer Ignáczné, Górszás Sándorné, Özv. Surina Mihályné, Truka Gotliébné, Dorzs Hugóné, Kozia Mihályné, Ormós Andrásné, Jacsek Józsefné, Molnár Ambrusné, Korpási Dánielné. A mulatság a Magyar testvérek kitűnő keleti zenéje mellett a reggeli órákig eltartott.

* **László napja.** Tegnap volt László napja. Sokan keresték fel ez alkalomból Ábrahámm László rokonszenves városi főügyészünköt, hogy üdvözöljék névnapja alkalmából. Pártunk előkelő tagjai közül Kertész László és Némethy László polgártársainknak is bőven kijutott a szerencsekívánataikból.

* **1000 koronás alapítvány szegények részére.** Azon alkalomból, hogy a király őfelsége dr. Popper Alajos orvost legmagasabb kitüntetésben részesítette, a helybeli izr. Szent egyetel tegnap d. u. saját tanács termében díszgyűlést tartott, melyből kifolyólag dr. Popper egy 4 tagú bizottság hívta meg a gyűlésre, ahol aztán Biedermann József elnök meleg szavakban üdvözölte a megérdemelt kitüntetés alkalmából az egyetel nevében, mire dr. Popper szép beszédben fejtette ki, mennyire szereti az ő egyetelt, melynek ő már 42 év óta szerény tagja és meghatott szavakban ígéri, hogy ezután is hű istápolója lesz a nemes emberbarati egyesületnek. Majd Krausz Vilmos főrabbi adotta meg a kitüntetést, mire az elnök felolvasta a gyűlés könyvét, mely szerint az egyesület dr. Popper Alajos nevében egy 1000 koronás alapítványt tesz, melynek kamatai évenként a kitüntetés napján szegények között lesznek kiosztandók dr. Popper Alajos ur szabad rendelkezése szerint, ezenfelül már most elhatározta az egyetel, hogy dr. Popper elhalálása után örök időken halála évfordulásán szent misét mondhat. Itt említették meg hogy dr. Popper Alajos tiszteletére szombaton d. u. az orvos gyógyszerész egyetel is gyűlést tartott, melyen dr. Balványi Ede elnök intézett hozzá üdvözlő beszédet. Este banket volt tiszteletére az Angol királynőben, hol számos felköszöntő hangzott el.

* **Az érettségi vizsgálatok eredménye.** Szombaton befejezést nyertek az ev. ref. főgymnásiumban az érettségi vizsgák, amelyek eredményét tegnap hirdették ki: Jelentkezett összesen 51 tanuló. Ebből átment 42, megbukott 9. Jelesen érettek 4 és pedig Zapor Ervin, Besenyey Lajos, Balogh Gyula és Tóth István. Jól érettek 8, a többi egy szerűen éret. Három két hónapra, 6 pedig egy évre vettetett vissza.

* **Bodosi Pál síremléke.** Az érdemes és közszeretetlen állott püspöki titkár sírja nem sokáig maradt jeltelenül. Egyik legmelegebb érzésű barátja, akivel őt csaknem három évtizeden keresztül az egyházi munkatér közösége mellett a legbensőbb barátság fűzte össze, Tóth Sámuel, theol. tanár s volt egyházkerületi főjegyző állított a kegyeletes emlékeztető férfiú fölé. Talán nem vétünk a kegyelet ellen, midőn annak ezt zajjalán, de szép lélekre való tényét e helyen feljegyezzük.

* **Tápai viselt dolgai.** Tápai Mihály a debreczeniek saját külön csodadoktora tovább üzi itt törvénybe ütköző eselkedeteit. — Házat, birtokot vesz, négyfogatu kocsin jár s több nemi keresete van, mint három diplomás orvosnak. De hát ez mind megtörténhetik Debreczenben. — Említettük a lapokban, hogy Tápai az ő boszorkánykonyában, hogy Tápai az ő boszorkánykonyájában Papp Antal nevű napszámosal puskaport töretett magikus szereikhez, a mely felrobbant s Pappnak bajusrát, szemöldökét

l-perzselt, balkarját pedig megégette. Erről Nagy Imre p. biztos jelentést tevén a III-ik ker. kapitányágnál, onnan Szász Sámuel rendőrbizost küldték ki a további nyomozás végett, ki megjelenvén Tápai pacsi-utcai lakásán, ott már nem találta Papot. Lefoglalt azonban nagymennyiségű üveges kotyvalekot, Tápai gyógyszereit, továbbá különféle porokat, bővös gyökereket és más curpus deliktiket. Tegnap aztán Szász Papot is elfogta és a hivatal elé állította, hol előadta, hogy ő ket hétig dolgozott Tápainál 1 frt napidíly mellett. Azelőtt a nyulással asott gyökereket s mivel értett ezekhez a dolgokoz Tápai felfogadta őt füvek es gyökerek törésére. Elmondta, hogy miképpen történt a puskapor felrobbanása s hogy Tápai 5 frtot ígért a halgatásért. Papp égési sebei megvizsgáltatván konstataáltak, hogy azok súlyos természetűek s erre az ügyet áttették a kir. ügyészséghez. Egy másik szintén súlyos következményekkel fog jární Tápaira nézve s ezzel azt hisszük be is fejezi debreczeni működését, mert a dutyiba kerül. A napokba ugyanis egy Deczkine nevű asszonyt találtak az utcán eszméletlenül fekvőve. Bevitték a kórházba, hol mikor magához tért kihallgatták. Ott elmondta, hogy ő Tápai gyógyította, de hogy majd beehalt. Találtak a zsebében egy levelet, melyet Tápai írt a konyári előjárósághoz, s melyben azt írja hogy ő hajlandó Deczkine t. egy konyári szegény kocsis feleségét bajából kigyógyítani, ha az előjáróság ezért neki 10 frtot fizet. Ez a körülmény megzafolja Tápai eddigi azon állításait, hogy ingyen gyógyított és megállapítja a büntethetőséget.

* **Kinevezés.** Király Ferencz III-ik ker. rendőrkapitánysági alkalmazott öcsesét Király János rendőri bejelentési hivatali irnokot ugyanazon hivatalhoz gróf Degeföld József főispán irodatisztáé 650 frt évi fizetéssel és 100 frt lakbérilletményel kinevezte. Király János a mai tanácsülésen tette le a hivatalos esküt Simonffy Imre kir. tan. polgármester kezébe.

* **A nemzetközi hírlapírói kongresszus**
pénteken délelőtt 10 órakor nyílt meg nagy ünnepélyességgel. A megnyitáson több, mint háromszáz kongresszusi tag, sok nő és több előkelőség vett részt. Többek közt jelen volt báró Eссен birodalmi kancellár, gróf Douglas külügyminiszter, Versacez ut pénzügyminiszter, Kammerstadt igazságügyminiszter, Wiklob, a felség személye körüli miniszter, Gramnórvég államminiszter, Rubensohn rendőrfőnök, báró Camen főpolgármester stb. — Az ülés megnyitása előtt a svéd sajtóbizottság nevében Nordenskjöld, a híres sarki utazó intézett szíveles üdvözlő ezavakat a gyülekezethez, mire gróf Douglas külügyminiszter hosszabb beszédben a sajtóról, mint a nemzetek közti kapcsolatot megteremtőjéről szölt. A beszéd után a kongresszus elnöke, Singer Vilmos, bécsi lapzerkesztő, az elnökség többi tagaitól kísérvé, az előcsarnokba men, ahol oszkar svéd király és a trón rökös megérkezésére vártak. A király utcai ruhába jött és a terembe léprekor zajos ovációban részesült. Azután elfoglalta a helyét az emelvényen, jobbkézre Singer elnök mellett. Balról a trónörökös ült. Singer Vilmos elnök megnyitja a kongresszust s hosszabb beszédet intézett a királyhoz, amelyet gyakran volt kénytelen a sok éljenzés miatt felbeszakítani. Mindenek előtt köszönetet mond azért a fényes fogadtatásért, a melyben a kongresszust a király, a kormány, a sajtó s az egész polgárság fogadta. Rövid visszatekintést ad az eddigi 3 kongresszusról, Antwerpen, Bordeaux, Budapest s most Stockholm, mondja, fényes betűkkel van beírva a sajtó történetében. Örömmel jelenti, hogy az angolok is részt vesznek a kongresszusban, sőt Amerikából is egy nagy társaság jött. Szép idealizmus is az, mely a sajtó munkásait ide hozta. Nincs itt az ideje csábító álmódosásokba bocsátkozni, de az a rövid idő, amely óta a sajtó-logika működik s az a fényes eredmény, a melyet elér, azt engedni remélni, hogy a szabadság, az igazság

és a szolidaritás hadserege lesz, Régente szét voltak szórva a sajtó munkásai, de most a világbeke leghatalmasabb közvetítői. Éltei a királyt a kinek élését, minden emberies etzméert való lelkesedését, irodalmi érdemeit s népeinek üdvéért való munkálkodását az egész világ ismeri és magasztalja. Az elnöki megnyitót az összes országokbeli képviselői a sajtónak üdvözölték a királyt, a ki erre rövid szavakban megköszönte a rokonszenv nyilvánulását — nemcsak a magam, uppymond, hanem az ország nevében is. A király erre cercelet tartott és pár perc után távozott. Távozában a folyosón a magyar hírlapírók sorfalat állottak és lelkesen eljelenéztek a királyt. A király megállt, köszönt és megjegyezte, hogy az «urak budapestiek; legyenek üdvözölve!» Az ajtóban Singer elnök még egyszer üdvözölte a királyt, aki erre francziául a következőképen válaszolt:

«Uraim! Küügyminiszterem már kifejezte örömmünk a felett, hogy ide találkozásuk helyeül Stockholmot választották. Nem is mondhatom, mily örömmel tölt el ez engem. Azert a nagy tiszteletért, a melyben részesítettek, a magam, valamint az ország nevében legőszintébb köszönetemet fejezem ki. Ugyanezt teszem kedves fiam nevében is.»

A szívélyes beszéd leike-en megjelenték. A kongresszus erre megkezdte tanácskozását. Három pont van a sajtókongresszus napirendjén: a nemzetközi sürgönytarifák, az irodalmi tulajdon és a távirati irodák. Az első pontra vonatkozólag a kongresszus, Berz a (Madrid) előadása után elhatározta, hogy a, hogy a nemzetközi sürgöny díjaknak a sajtó szolgálata részére való leszállítása ügyében tovább fáradozik és a francia kereskedelemügyi miniszternek ez értelemben tett kezdeményezéséért köszönetet mond. Tegnap este a Berzelius-parkban a polgárság fényes hangversenyt és diszlokómát rendezett, melyen Stokholm legelőkelőbb társadalmi körei részvettek.

* **Katonai felülvizsgálat.** Julius hó 13-án tart leközlebb a katonai vegyes felülvizsgáló bizottság ülést a Kossuth kaszárnnyában, a melyben több szolnokmegyei hadkötelest állítanak elő.

* **Nyugdíjbizottsági ülésre** gyűltek össze penteken d. u. a debreczeni pénzér betegsegélyző penztár tagjai. A Hauer Bertalan elnökele alatt tartott ülésnek egyetlen tárgya a jövő hónapban Budapesten tartandó országos kongresszusra a küldöttek megválasztása volt. A bizottság tagjai kiküldöttekül egyhangulag Hauer Bertalan nyugdíjbizottsági elnököt, Kovács Dezső betegsegélyző penztári igazgató-elnököt és Vetéssy Béla tükárt választották meg.

* **Díjlövészet.** 1897 június 27. tartott eredménye. Díjat nyertek: legjobb mélylövésesl Baum Miksa 4 koronát, legelőbb körlövésesl Fürst Ödön 2 koronát.

* **Táncz mulatság.** Az iparos ifjuság önképző egylete a jövő hó 7-én tartják «Nyári» táncmulatságát a «Dobos» pavillonban. Az ifjuság mulatságai annyira kedvelteké váltak már, hogy a teljes siker felett ninc mit aggodni a vigalmi s tarsas bizottságnak.

* **Füst.** A debreczeni mulató sikerült előadásait naponta nagy közönség nézi végig s kitünően mulatna a változatos műsoron és különösen a kedvelt Roland ötletein, ha nem kellene bosszankodnia a közel konyha kéményből folyton kiáradó füst miatt. — Szerény véleményünk szerint talán érdemes a debreczeni nagyközönség arra, hogy az ilyen füstöl megkíméltesék.

* **Nyilvános számadás.** A «Polgári Kör» által folyó hó 19-én a nagyerdő viadóban könyvtára gyarapítására tartott zártkörű táncvizsgálat alkalmából befolyt belépti jegyekből 182 frt felülfizetésekkel 53 frt együtt 235 frt. Kiadás volt 125 frt 51 kr. a tiszta maradvány tehát 109 frt 49 kr. Felül fizettek: idős Kéki Sándor 5 frt, Horváth József, Horváth János építész, — Balassa

Károly 3—3 frt. Roncsik Lajos, Komlósi Mihály Trázi Géza, Pásztr Gyula, Móricz Ferencz, Pósalaki Mihály, Biczó Gyula, Preuzer Salamon N. N. N. N. 2—2 frt. L Nagy Báliet, Király Gyula, Szabó Antal, Antal Vincze Káposztás Imre, idős Barcsai Miklós ifju Kéki Sándor, Balogh Péter, ifju Nagy József, Gombos Ferencz né. Törő Imréné Hankus Károly, Szücs Mihály, Bujdosó András, Vinkler Mihály, Pósch József, N. N. Dávid Mihály 1—1 frt. ifju Gombos Ferencz és Ferge István 50—50 krt összesen 53 frt. mely szives felülfizetésekért a kör nevében hálás köszönetét fejezi ki Debreczen, 1797 június 26-án a bülrendező bizottság.

* **Nagy lopás.** Kolb Lázár mészáros kocsisa Bod Péter régebb idő óta lopkodja a vágóhid szárító padlásáról gazdája által ott elhelyezett marhabőröket. A lopást észrevették s a tolvajt elfogták. Az eddig ellopott bőrök értéke meghaladja a 200 frtot. A tolvaj kocsis a kir. ügyészség börtönében várja büntetését.

* **Köszönet nyilvánítás.** Az ágost hitv. ev. elemi iskola évrzáró vizsgálatán kiosztott jutalmakhoz hozzájárultak szives adományokkal: dr. Blazsur József 3 frttal, dr. Nagel Zsigmond 3 frt Sza - l a y József 2 frt J a k o b o v i c s Aladár 1 frt 50 kr. R a i c s Lajos 1 frt ifj. G y ü r k y Sándor 1 frttal. Fogadják ezen jószívű adományaikért hálás köszönetünket. Debreczen, 1897. június hó. Materny Lajos isk. sz. elnök,

TANÜGY.

Iskolai tudósítás.

A debreczeni állami főreáliskolában az 1897—98 iskolai év kezdetén tanulók fölvételre annyian jelentkeztek, hogy az első három osztályba egyes későn érkezők hely hiányában már nem lehetett felvenni.

A jövő 1897—98-ik évben a tanulók bizonyosan még a múlt évinél is nagyobb számmal fognak beír-ra jelentkezni. Ezert tehát, hogy a tolongásnak elejét vegyük és a helybeli szülőknek gyermek-ik beiratására biztos alkalmat adjunk, a nagyméltóságn vallás és közoktatásügyi miniszteriumnak 1895. évi 50667. sz. a. kiadott rendelete alapján az első, második, harmadik és negyedik osztályban a fölvételt már június 30. és július 1—5 napjain fogjuk megtartani. Ezen osztályokban a rendes beírás idején (szeptember 1, 2, 3. napjaia,] csak azon esetben vesszük fel, ha az ekként későn jelentkezők számára a júliusban megtartott beírás után még marad hely.

Hogy esetleges panasznak és zúgolódásnak elejét vehessük, már most különösen figyelmeztetjük a helybeli szülőket, hogy gyermekeik fölvételére egészen bizonyosan csak akkor számíthatnak, ha azokat már most, legkésőbb július 5-ig, igyekeznek beírni.

A jelentkezésnél következő szabályokat kell szem előtt tartani:

1) A tanulók az év végén nyert iskolai bizonyítványt és oltási vagy újraoltási bizonyítványt, az életkor igazolására pedig az anyakönyvi kivonatot vagy keresztlevelet kötelesek az igazatóságnál benyújtani. Ezek az új iskolai év végéig az igazatóságnál maradnak.

2.) A jelentkezés alkalmával minden tanuló 4 frt 85 kr. beírás díjat fizet. Erről a fölvételnek és igazolására szolgáló nyugtatványt kap, melyre a szeptember 1, 2, 3. napjain tartandó beírás alkalmával az osztályfőnök tanárnak tartozik bemutatni. A ki ezt elmulasztja, nem csak a belépésre való jogosultságát veszíti el, hanem a beíratott beírás díjat sem kapja vissza. A tandíjat csak szeptemberben kell fizetni. A négy felső osztályba a rendes beírás csak szeptember 1—3 napjain tölje ijük, de azert fölvételre már júliusban is izhet jelentkezni.

Debreczen, 1897. június 26-án.

Az állami főreáliskola igazgatósága.

Brassai utolsó percezei.

Minő iszonyu az előnek az utolsó percze! Ha csak néhány napra távozik is tőlünk az a kit szerettünk, elszorul a sziv, aggodás fátyola borul a lélekre.

Ez a tehetetlen gyöngeség gyarló tusája az örök idő és a változhatlan tér legyőzhetlen erejével.

Midőn a változhatlan valóság megkezdődik, midőn a látóhatár szele ráborítja a ködfátyolát a távozóra, azt a ki elméleten itt maradt csak az idő orvos keze térítheti vissza gyarló önmagához.

Midőn a valás órája megérkezett, mily édes vigasztalás, habár egy két perczet késik az indulás, ilyenkor még azt is örömmel vesszük, ha a zsarnoknak látszó intező kez elhibázza tervét és egy-két perczezel tovább maradhatunk itthon.

Mindnyájan tudtuk már hónapokon keresztül, hogy kedves betegünk már nem sokáig lesz miénk. Sokszor sóhajva mondtuk ki az ítéletet: márnemtarthatsok a. És mégis reménykedtünk. Csodát vártunk, mert szerettük, bámultuk öt roncsában is.

Bizonyos volt szemünknek, elménk könnyen megértette, hogy a mi a földből vétetett az a földbe fog visszakerülni. Nem lehetett azzal ámitani magunkat, hogy betegünk erejének növekvőben volna. Na nem kívánt táplálkozni, csak pihenni vágyott!

Holnap elfordult attól, mit máskor kedvesen elhasznált. Gyakran vette ajkára a fájdalom jajjait. Sokszor órákig, egész napokig néma volt ajka.

Ha szólott sem hozzánk, hanem a régi-ekhez beszélt. Ugy ltszott mintha mindenki újra fölkeresett volna a régi jó barátok közül.

Lelekben újra átél mindent abból a mérhetetlennek látszó hosszú időből.

Nagy leike nem tudott, nem akart pihenni. Szép terveit szötte, eszméi rendben voltak. Nagy gondolatai bámulatba ejtettek környezőit. Ha ajka megmozdult és megszólalt nyelve, fájó érzes fogott el, hogy miért aly gyenge a test, a melybe az a fonséges lélek helyeztetett.

Mind hiába. Az utolsó percznek következni kellett. Nála ez is nem úgy történt, mint másoknál. Az utolsó nap (szerda) estején még oly szép volt az a dicső homlok. Nyudnax ir látszott. Azt hittük új erőt fog adnz az éjszaka csendje:

Erőt adott, de nem az élethez, hanem a meghaláshoz.

Réggel öt órákor egy megrázó erős kiáltás tört ki ajkán. Többé nem hánykódott fokozatos lassú-ággal gyengült lélekzete.

Hat és hét óra között állott az idő, midőn újból és utójára láttam életben. Bizonyos voltam, hogy ez az utolsó jelenet. Az aki nek kedves halottja volt már, ezekben a jelekben nem szokott csalódni!

A lélegzet gyorsult, gyengült. Egyszer megakadt. A szörnyű gondolat arczomba ütö a vert, de megvizsgálatódtam. Ismét hallható volt a lélegzés.

Még van 10—15 perceze szól az ápolónő, és ezzel mindketten kiindultak.

Egyedül maradtam mellette en, és az órája.

Hét óra előtt öt percze volt még. Szemei kinyíltak, égfelé tekintett és azonnal, erősen, mintha fájdalmat érezt volna lecsukta szemét, összeranzolta a szem és homlok közötti idegeket.

Egy erősebb, egy sohajszerű lélegzés hallatszott!

Néma, szörnyű néma csend lett! . . . . Egyszer az óra hetet ütött. A szomszédban levő kaka-sok megszólaltak.

Ez volt a kíséret a nagy utra elindult lélek mellé.

Elávozott!

Arca sáppadt, halovány.

Azok a sötétvörösrel tarkázott szörnyű jelek itt-ott eleallottak.

Az ápolónő visszatért, kimondotta a válot és megjegyezte: «B.h sok jó szót hallottam tőle.»

Tovább nem tudtam viselni. Elindultam, hogy utat engedjek a fájdalom és bánat keserves könnyeinek.

Szivrázó volt, de mégis oly jól esett, hogy az utolsó percekben mellette voltam annak, a ki nemes lelkének gazdag tárházát annyiszor nyitotta fel gyarló hive előtt.

Aldott légy szent öreg! Köszönöm, hogy kicsiny szolgálataid jóságos barátságoddal boldogítottad. Tartsd közöttünk szellemedet ezután is, hogy követhessünk hiven! — Isten veled!

Boros György

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti gabonatözsde

június 26

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései akövetkezők

B u z a	kilós	Ar 100 kg.	kilós	Ar 100 kg.
Bánsági ó	76	8.40 — 8.55	80	8.95 — 9.00
»	77	8.65 — 8.75	81	9.00 — 9.05
»	78	8.75 — 8.80	82	—
Tiszavidéki ó	79	8.85 — 8.90	80	9.00 — 9.05
»	76	8.45 — 8.75	80	—
»	77	8.80 — 8.85	81	9.05 — 9.10
Pestvidéki ó	78	8.85 — 9.0	82	8.95 — 9.05
»	79	8.00 — 9.0	—	—
»	79	8.50 — 9.05	80	—
Fehérmegyei ó	76	8.75 — 8.80	81	—
»	78	8.85 — 8.85	82	9.00 — 9.00
»	79	8.90 — 8.95	—	8.95 — 9.05
Bácskai ó	76	8.60 — 8.70	80	—
»	77	8.75 — 8.80	81	9.00 — 9.00
»	78	8.80 — 8.85	82	9.00 — 9.05
Észak magy	79	—	—	—
»	78	—	80	—
»	79	—	81	—
		Min. hekt.-ben		Ar kilógram
Rozs elsőrendű	uj	70—72	6.55	6.60
» másodrendű	»	—	6.50	6.55
Árpa takarmánynak	»	60—62	4.60	5.—
» égetni való	»	62—64	5.65	6.15
» serfőzdei	»	64—66	4.—	4.05
Zab	uj	39—41	3.90	3.95
Tengeri bánsági	uj	—	4.10	4.50
» más nemű	»	—	3.35	3.90
Rapce bánsági	—	—	3.20	4.50

Sertésvásár.

június 26

Kőbányai sertéspiacz. Szerbiai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm feletti súlyban) 53—54 krajczárig, közép (páronkint 250—260 kilogramm súlyban) 54—55 krajczárig könnyű (páronkint 220 kilogrammig terjedő súlyban) 53—54 krajczárig.

Sertéslétszám: 1897. évi június 24-ik napján volt készlet 33,543 darab, 1897 június hónap 24-ik felhajtattott 250 drb, 1897 június hónap 25-ik napján elszállított 419 drb. 1897 június hónap 26-ik napjára maradt készletben 33,374 drb. A hizott sertés üzlet-rányzata változatlan.

Sertés-konsumvásár. A földmivelési miniszter a sertéseknek a budapesti sertéskonsum vásárról a vidékre való szállítását rendelet útján beszüntette. A vidékre ezentúl csak Kőbányáról lehet sertéseket szállítani.

CSARNOK.

A prágai gheftóból.

— Kohn S. zsidó történetei. —

Fordította: **ifj. Móricz Pál.**

Egyedül jogosított magyar fordítás.

Az ellenlábások. 11.

Régi tapasztalat bizonyítja, hogy gyakran egy szó, egy cselekedet miatt ifjúkori jóbarátok gyűlöltek meg egymást öreg napjaikban, mint halálos ellenség. És akik rövid idővel azelőtt testvér barátok voltak, a bosszúságuk annyira elragadta őket, hogy alig voltak képesek addig türtöztetni magukat, midőn pisztolylyal kezükben szembe állhatva, a vélt sértésért, a segéd jelére, az ellenfél szívébe rö-

píthették a gyilkos golyót! Hogy gyilkoljanak, barátukat meggyilkolják, vadul felizgatott érzéküknek ez volt egyedüli óhaja. És midőn néhány röpké másod percz múlva elérték ezt a forrón óhajtott célt, midőn a jól czélezott golyótól halálosan sebesülve rogyott a földre e régi hű barát, odarohantak a vonagló testhez, örült fájdalomukban szorongatni kezdvén a hidegülő kezét s a sáppadt arcza, a kedves barát homályosodó szeméire tekintve, midőn könnyőrgöve kérdezték, fakult, reszkető ajkkal az orvostól: „Hát nincs semmi mentés?” És a midőn ez csendesesen, tagadólag megrázta a fejét, akkor, — akkor, mikor már késő volt, életüket szívesen adták volna életéért s lelkük üdvőségét, ha meg nem történtté tehetők volna azt, a miután még néhány perczezel előbb oly vad hévvel törekedtek!

Schmeling is hasonlókat érezett e perczen, midőn öreg Schachner barátja elváltozott arczát meglátta.

Mert Schachnert is így rendkívüleg és mélyen megsértették társának a szavai. Tehát Schmeling a háta megett orvosokkal esküdött össze ellene, tehát már oly gyöngye, nyavalyás ember volt a szemében, hogy csupán hussal és sörrel vélte fentarthatni? — Sőt még a ládájába is belekaparászva, amikor nem volt otthon s melyet csupán barátja iránti nagy bizalmában hagyott így nyitottan. És habár botrányos szerelmi leveleket nem talált is, de nézete szerint a sokkal botránkoztatóbb pénzes harizsnyát így is kikutatta. És hogy még aljasságait betetőzze, végül még „zsugori fősvénykén” is megcsufolta! És ha valaki e perczen a halvány, reszkető Schachnert látta volna, mindjárt érezte volna, hogy fenti sértő viselkedésén és szavakon kívül még valami mást is rejteget, titkol, mi pedig fájdalmát még növeli.

Schmelinget is elrémítette a Schachner feldúlt ábrázata, de mielőtt gondolatait összeszedhette volna, mielőtt néhány mentegető szót elhebeghetett volna, Schachner már is, mint dühöngő óriási vihar, úgy kitört:

— Tehát komisz zsugori vagyok? . . . Én . . . én!? mert . . . hirtelen elnyelte a következő szót, mert nyilván most majd o'yan mondott, miről inkább hallgattani akart. És . . . De hát az olyan ember kiesodás, miesodás, aki a más ember ládájában kotorász? Vagy arról akartál meggyőződni, hogy valóban kolodus vagyok, vagy csupán komédiázom előtted? Schachnernek most elakadt a lélekzete, mert oly gyorsan és hevesen beszélt és ezt a kényszer szünetet akarta Schmeling felhasználni, hogy szelid szavaival lecsillapítsa ingerült barátját.

— Valóban helytelenül, csunyan jártam el veled szemben, mert hisz jogtalanul kaparásztam a ládádban, de most a Schmeling nagy ámulatára Schachner dühötől reszketve ordította: „Nem igaz! Neked jogod van a ládámban kaparászni!” És mivel Schmeling azt hitte, hogy az most már újból csak a régi kiesinyes gyermeki és prókátoros daczoskodás, kenetteljesen, szeliden kérdezte:

— Hát hogy kaparászhatnék már én a te ládádban? Schachner dühöngve ordította hétszer egymásután: Igen, igen, igen, igen, igen, igen! kiáltozta s öklével olyanokat ütögetett az asztalra, hogy a vitás hus, melyhez Schmeling még hozzá sem nyúlt, majd kifordult a tányérból.

Schmeling már attól tartott, hogy öreg barátja megőrült, de nem sokáig rendezhette gondolatait, mivel Schachner ismét oly viharosan támadt reá.

— Hát már a doktorral is összeszűrőd a levelet ellenem . . . mindenáron nyomorékká, beteggé akarsz tenni. És még azonkívül ki is gunyolsz, kicsufolsz, mintha valami utcai kölyök volnék! Igazán óriási sigon! volt tölem hogy ily türhetetlen, házsártos embert a házamba befogadtam, hanem ezt legalább tudtam, de hogy álnok, gonosz és aljas is vagy, arról nem volt tudomásom.

Ez már kissé tulerős paprika volt. Mert Schmeling bűnét, helytelen eljárását érezve, még előbb alázkodás árán is szívesen békült volna.

Folyt köv.

Szerkesztői üzenetek.

Sz-ta J-6 úrnak H-ben. B. levelére e lap f. szerkesztőjének válassza a következő: — Először is, meg fogja engedni, hogy egy füst alatt, úgy az írott mint a nyomtatott s a hozzám intézett sorokra válaszolok; másodsor ki kell jelentenem, hogy a **M á r i á s** cz. paródia megírására az utasítást magam adtam s ugyancsak én voltam az, a kinek akaratából a nevezett közlemény a D-n-ben az **i s m e r t s z ö v e g b e n** megjelent s midőn azt tettem; sem ön ellen táplált rosszakarat, sem vallás profanizálási szándék nem vezetett, amely utóbbit — úgy hiszem — már egyéniségem és vallásom egyaránt kizárják, hanem igenis az versében — szerény néze'em szerint — uralkodó, naiv lelkek felületesére czélzó, felfogás, amely ezt épen a kigunyol történelmi falszomok után igyekszik elérni. — Ezzel tulajdonképeni kérdésére meg is feleltem volna, ha ön nem hangsúlyozná a személyes jellegét; — engedje meg tehát, hogy erre is kitérjek Nevezetesen az a barátunk akit önszerzőnek gondol, rászolgálhatott bármire, de arra nem, hogy válaszképen papi hivatalában k'essenek be'le. Ez oly eljárás volt, a melylyel szemben szintén kötelességem volt, lapomnak ha nem is kötelezett, de szívesen annak ismert munkatársa előtt a válaszadás czéljára mindaddig megnyitnom e lap hasábjait, míg irásában az irodalmi tisztesség határait át nem lépi s — nézetem szerint — ezt a határt ő be is tartotta. — A mi b. levelének itt nem érintett részét illeti, arról magán uton adom meg választomat.

A felelős szerkesztő.

Örültség, bolondság.

Nyilt-tér.

Nyilakozat.

Készséggel hozom köztudomásra ama, már több ízben tapasztalt, legutóbb családomban észlelt tünetet, hogy a mohai Agnes-forrás vize tisztán vagy borral vegyítve nagy befolyással van a tejkepződésre, s ennek használata teljesen feleslegessé teszi az e czélból eddig használt s költségesebb sört. Sőt még a gyermek is, ki az anya vagy dajkatejjel ezt beszívja, köv'erebb, egész egészebb, toleg bore ment marad minden kiütés és pattanástól. Családomban tett tapasztalatok után, hol oly bő és sűrű tejkepződés állott be e viz folytonos élvezete folyán, ellenkezőleg pedig, míg ennek élvezetéről fizikai akadály folytán megfosztattunk, valóságos tej-zűkség állott elő, egész jó lélekkel mint biztos eredményt konstatalhatom.

Nem véletlen eszközölte e tapasztalatot; reá vall a folytonos megfigyelés. E megfigyelés után használtam én is ivóviz gyanánt a mohai Agnes-forrás vizét s hogy mily eredménynyel azt a vidéken mindenki megbámulta.

Az emberiségnek vélek szolgálatot tenni akkor, midőn ezt b. tudomására hozni szerencsem van.

Keresztesen, 1895. aug 9.

Babay Kálmán,
ev. ref. lelkész.

